

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejetam za avstro-ograke dežele za vse leto 25 K., za pol leta 13 K., za četr leta 6 K. 50 h., za jeden mesec 2 K. 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K., za pol leta 11 K., za četr leta 5 K. 50 h., za jeden mesec 1 K. 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znača poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne osira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 12 h., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h., če se dvakrat, in po 8 h., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvloč frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljanje je na Kongresnem trgu št. 12. Upravljanju naj se blagovljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravljanje pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34 — „Narodna Tiskarna“ telefon št. 85.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo uljudno vabimo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim bo potekla koncem meseca naročnina, prosimo, da jo ob pravem času ponové, da pošiljanje ne preneha in da dobé vse številke.

SLOVENSKI NAROD

velja za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Vse leto	K 22—	Cetrt leta	K 5·50
Pol leta	11—	En mesec	1·90

Za pošiljanje na dom se računa za vse leto K 2—.

S pošiljanjem po pošti velja:

Vse leto	K 25—	Cetrt leta	K 6·50
Pol leta	13—	En mesec	2·30

Naroča se lahko z vsakim dnevom, a hkrat se mora poslati tudi naročnina, drugače se ne oziramo na dotočno naročilo.

List se ustavlja 10. dan po potekli naročnini brez ozira vsakemu, kdor ne vpošlje iste ob pravem času.

Upravljanje, „Slovenskega Naroda“.

Klerikalni argumenti.

I,

V „Slovencu“, v številki 195. z dne 27. t. m. je v poročilu o ribniškem shodu citati tudi tole: „Slabo je naletel včeraj tudi liberalni učitelj gosp. Gregorač iz Dolenje vasi, ki je hotel na shodu prodajati svojo naprednost. Malo prijazne opazke so mu letete na uho in ni dosti manjkalo, pa bi se bil kopal v hladnih valovih Bistrice.“

To je notica, ki se nikakor ne more prezreti, že zategadelj ne, ker se ta prekarakteristična notica nahaja v glaslu ljubljanskega škofa, v glasili kranjske duhovščine, katero glasilo urejajo kanoniki in semeniški profesorji.

Malo je torej manjkalo, da na shodu v Ribnici pod komando raznih duhovnikov zbrana armada ni g. Gregorača vrgla v hladne valove Bistrice, in glasilo ljubljanskega škofa, v kranjske duhovščine naznana to z radostjo, kakor da tiči v tem dokaz prav posebne katoliške zavednosti,

kakor da je to izraz izredne religioznosti ribniških klerikalnih zborovalcev in njihovih duhovniških voditeljev.

Kaj pa je storil ta nesrečni liberalni učitelj tako strašnega, da so ga hoteli kar potopiti v Bistrici? „Hotel je na shodu prodajati svojo naprednost“, pravi „Slovenec“, hotel je torej na javnem shodu zastopati svoje prepričanje, kakor je zastopal dr. Šusteršič tačasno svoje prepričanje, a za to, kar je bilo dru. Šusteršiču dovoljeno, za to je naščuvana druhal hotela gosp. Gregorača vreči v hladne valove Bistrice, in ljubljanski kanoniki in semeniški profesorji oznanjajo to še s posebno radostjo, kakor da je to prav izredno lep uspeh blagoslovjenega delovanja njihove stranke.

To so torej argumenti, s katerimi deluje duhovniška stranka. Ta stranka je res globoko padla, tako globoko, da mora biti sram vsakega količaj spodbognega človeka, če pripada k njej. Višnikarja niso pustili govoriti, ko je hotel ovreči Šusteršičeve trditve, ko je hotel odgovarjati na Šusteršičeva zavijanja in na tista impertinentna natolcevanja, s katerimi je Šusteršič pital svoje poslušalce, katerih pa seveda ni obelodanil v „Slovencu“, ker so se bali utisa njegovih besed, in učitelja Gregorača so mislili kar v vodo vreči. Ko je poskusil razložiti svoje prepričanje.

To je dokaz, kako se klerikalni sleparji boje, da bi ljudstvo izvedelo resnico, kako se boje, da bi kdo izpodbijal njihove trditve in razkrival njihove laži, in ker ne morejo z argumenti priti, hočejo z nasilствom preprečiti vsak ugovor. Stvar, ki jo zastopajo klerikalci, mora biti preklicano slaba, da je drugače ne morejo braniti, kakor s tem, da hočejo kar potopiti človeka, ki želi na javnem shodu zastopati svoje pošteno prepričanje.

To je pa tudi ilustracija duhovniške olike v naši deželi, in dokaz tistega farskega gorjanstva, ki ga je opaziti na premnogih členih te privilegirane duhovniške kaste, ne izvzemši samega škofa. Žalostna

istina je, da je v tej kasti vedno manj spodbognih ljudij. Zlasti politikujoči duhovniki so večkrat tako posuroveli in tako izprideni, da se ni prav nič čuditi, če se znižuje moralni nivo našega ljudstva. Koliko je župnišč, ki se samo po imenu razlikuje od hiš nesramnosti, kar kažejo razni detomori v farovžih, koliko sleparij in goljufij, zapeljavanj h krivi prisegi se zgodi pod cerkvenim plaščem! Zdaj pa se še v oficjalnem glasilu ljubljanskega škofa in kranjske duhovščine izraža zadovoljstvo in veselje, da so ljudje namesto z argumenti začeli zavračati dostenje nasprotnike s tem, da jih hočejo v vodo vreči.

Stvar ima pa še drugo stran in ta ni posebno prijetna za „prečastito“ duhovščino. Če se hoče koga vtopiti, je treba dveh: jednega, ki ga vrže in druga, ki se pusti v vodo vreči. Takih, ki bi radi svoje politične nasprotnike v vodo vrgli, je dosti, zlasti mej duhovščino, malo pa je tacih, ki se bodo pustili v vodo metati. Menda je naravno, da se bodo napadeni branili, naj jim pride duhovščina že s pestmi ali s poleni, in tako se zna zgoditi, da se bo kak umazan pop, ki ga je itak največkrat pjanega dobiti, sam seznanil s hladnimi valovi te ali one vode in zna se zgoditi, da bo kdo naposled tudi škofu njegovo kapo potlačil čez ušesa.

Boj s takimi argumenti ni brez nevarnosti za duhovščino. Skoro je že ni vasi ne Kranjskem, kjer bi proti duhovniški kliki ne stala precej znatna napredna stranka. In ker so v njej združeni imovitejši in inteligentnejši krogi, ki imajo dosti vpliva in priznancev, je več kot gotovo, da bo v takih slučajih vedno duhovščina tepeva.

Na shodu v Ribnici se je vpeljalo tudi nekaj novega. Kaplančki in mežnarji so vpeljali občno tikanje. To jim daje menda večjo prostost pri izbiranju krepkih izrazov. Upati je, da se po tem vzgledu sploh vpelje tikanje, in naravno je, da se bo v prihodnje tudi duhovnike tikalo. Ljudstvo je ponekod s tem že začelo. To je poskusil

župnik v Stari Oslici. Njega je neka priprosta ženska, ker je z njenim možem pisanjeval, brez vseh ozirov tikala. In s tem si je odvezala jezik, ter obsula blagoslovjenega gospoda z besedami svinja, presica itd., tako, da si župnik ni mogel pomagati drugače, kakor da je prijel za furmanski bič, in da je z bičem pretepel ženo svoje, v pisanjevalje zapeljane žrtve, pričemer je on sam igral najžalostnejšo ulogo.

Kol je torej postal zadnji argument škofove stranke, mesto z idejami, borili se bodo klerikalci s polenom, in kdor jim bo hotel ugovarjati, tistega bodo potopili v hladnih valovih. Prav! Ali pripravljeni naj bodo potem ti blagoslovjeni pretepači, ako s svojimi polenastimi argumenti ne ostanejo ponizno v kotu, da bodo dostikrat njihovi žegni razcedrani letali okrog njihovih glav. Sapienti sat!

V Ljubljani, 29. avgusta.

Memento!

Neimenovan „politik desnice“, ki imenuje samega sebe „starega dobrega prijatelja češkega naroda“, je spustil na adreso čeških poslancev v „Reichswehr“ članek, v katerem se bavi s položajem, ki je nastal vsled češke obstrukcije, in ki more nastati, ako Čehi obstrukcijo opuste, in ako je ne opuste. Članek dokazuje, da škoduje češka obstrukcija le parlamentu. Dr. Körber more vladati s § 14 do leta 1902. Investiciose predloge so nujno potrebne le prebivalstvu, ne pa vladu. Ako se Čehi strinjajo z gesлом nekaterih čeških radikalcev, da je treba centralni parlament uničiti, potem se postavijo proti njim vse ostale stranke, katerih moč bi uničila češko obstrukcijo mahoma, ter bi Čehom ne preostalo nič drugega kot abstinenca. Ako pa Mladočehi nadaljujejo obstrukcijo iz strahu pred radikalci, potem je to dokaz, da njihov vpliv med narodom umira, in da jih čaka usoda Staročehov. Članek priporoča Mladočehom, naj vsaj za nekaj časa prenehajo z obstrukcijo, da se bodo mogle stranke razbite desnice zopet združiti na temelju skupnih principov. Ako

zarezo na prsih. Črn usnjat pas z napisom razreda spredi. Za parado imajo plave dolge suknje s „srebrnimi“ gumbi v rodu salon-skih sukenj, samo da nimajo izreze na prsih, temveč so le tu kakor vojaške suknje naših častnikov.

Gimnazistke pa morajo nositi vse in povsod bele, široke predpasnike, kateri jim segajo čez prsi in se končujejo z belim ovratnikom. Jopice, krila in klobuke morajo imeti vse jednake.

Vsek zavod ima svojo značiteljno uniformo od selskega učilišča do universiteta. Vsak fakultet ima svojo barvo. Uniformo zagovarjajo na mnogo načinov. Pravijo na pr. da je važna radi kontrole. Gojenec je ponosen na „formo“, kakor se govori v Rusih in je ne oblati zlepa. Pa ima tudi globlji pomen. Bogat dvorjanin (aristokrat) se ne more šopiriti v dragih oblekah poleg skromnega sina revnega očeta. Kar se do staje kontrole, bi človek rekel, da je skoraj odveč, ker dijaštvu sploh ne uživa teh privilegijev kakor na zapadu. Vzgojuje se sploh po načelu: „Najprej se uči, potem deluj in se razveseljuj, in se mešaj v javno življeno!“ Beznic sploh ne poznavajo dijaki, ker se v Rusiji poslužujejo gostilnic le tujci-popoloniki, zato je pa tembolj razvito domače življene in tembolj iskreno. Samovar mu je duša in o tem samovaru z njegovimi otočnimi pesnimi bi se dalo napisati cele

dolge in široke strani, katere bi se rade čitale vedno in vedno znova, kakor so nam samovarove pesmi vedno ljube in mile ... Nemci ga imenujejo Rusom na veliko zabavo „Theemaschine“ in le ti pravijo: „Čort vas poberi! Kakaja vam eto „Maschine“!

A kako vam naj pišem o samovaru tukaj, kjer pogrešam njega in vse čare, katere skriva v sebi. Po zimi ... po zimi ... Ko se bomo zbirali spet okoli njega, poslušali njegove otočne melodije in še otočnejše — „Pravljice z zapada“ ...

Veste, to ni tako kakor tukaj pri nas, kjer se zbirajo „poleg navade stare“ ob dolgih zimskih večerih naši ljubeznivi moški po zaduhlih pivnicah med vinskimi bratci, kateri „pijo kakor brez dna, kade kakor Turki in kriče kakor divjaki“, žene in otroci oziroma sestre se pa dolgočasijo doma. Ne, ne ... tam pa obiskujejo obitelji druga drugo. Danes je sestanek pri Nikolaju Aleksandroviču, jutri pri otcu Aleksandru, po-jutrišnjem pri Vladimиру Ivanoviču itd. itd. a pri tem ali onem se ne shajajo samo moški, ampak obitelji, otroci torej tudi, kar jih more hoditi brez njanje, samci in djevuške, vse se zbira v lepi iskrenosti in daje čast gostoljubni hiši. Odrasli posedujejo skupaj, otroci pa ostanejo v dvorani, kjer se kratkočasijo sebi in starejšim v zabavo. Tako se otroci zgodaj privadijo družbe, in

bontona se ni treba učiti iz knjig, čeprav se jih i Rusi ne branijo!

Ej, divo vam, ta ruska gostoljubnost! Tri, štirikrat te gospodinja ljubeznivo vabi, a gorje ti, če nisi uspel odzvati se! To se smatra namreč dokazom, da z isto hišo ne maraš tesnejših vezij, da jo preziraš in to je hudo; preziranja gostoljubnosti se moraš varovati, batì in izogibati kakor vrag križa. Tej gostoljubnosti je tudi pripisovati dejstvo, da ti ni treba v nobeni gostilni plačati kruha. Revni dijak se navadno živi takim načinom, da si naroči nekoliko redke in cene jedi, v katero na mače kruha, katerega lahko zahteva potrikrat, sploh toliko, da se ga do sitega naje — za par kopejk.

No kar se tiče rodbinskega življenga, ga tudi ne smem preveč hvaliti. Kaj pa ko bi Slovenke druga za drugo pobegnile v Rusijo! Marsikatera odbija le vsled tega „realne ponudbe“, ker si misli: „Če je človek primoran biti sam, mu samota ni neprijetna; a če sta dva, ki bi lahko „samovala“ skupno, a se eden vedno in vedno odtegne ... hm! ...“ Kaj pa bi naši fantje potem? ... Ej, lepo je v Rusiji in dobro, a tudi v nas se mora obrniti prej ali slej na bolje, kakor hitro bo naše slovensko ženstvo bolj stremilo za emancipacijo duha, nego za „modernostje“.

(Dalej prih.)

LISTEK.

Marsikaj iz Rusije.

Spisala Marica II.

(Dalje.)

In prav lepe so ruske ženske in mnogo je lepih, dočim so na glasu priznane lepoty ruski moški le okoli Moskve. — Ko tako opazuješ gimnazistke na potu v šolo ali iz šole — v uniformah seveda; v Rusiji je vse uniformovano — ti kar srce igra, če si malce človekoljuben. To ti je čebljana in smeja! Oh, ta srčkan obrazek! Kako se sili kazati učenega in resnega! Ve male punice! Kako vam to pristoja to važnica! In tam one velike gospodične, ki tako resno korakajo s svojimi „ranci“ na hrbitu ...

Da, uniformo take gimnazistke moram popisati. Ni v vsakem „učebnem okrug“ in v vsakem letnem času enaka kakor za gimnazije, ampak je odvisna od različnih razmer. Gimnaziji kakor gimnazistke od 1. do 8. razreda morajo nositi svoje reči v telečnjaku na hrbitu v šolo. Skoraj malce smešno, ne? A le poglejte jih, kako so vsi ravni! Kakor sveče ... Nič, nič o zakrivljenih hrbitenicah! ... Dijaki nosijo navadno uniformo pepelnate barve. Bluze po krovu naših vojaških s poševno

pa bodo vendarle nadaljevali obstrukcijo, potem more Körber vladati še precej časa s § 14, ali pa bo razpisal nove državnozborske volitve, ki bodo škodile njim samim, Poljakom in tudi katoliški narodni stranki. Stranke pa, ki bi trpele radi Čehov škodo, se s Čehi ne bodo vezale več. Nemci se novih volitev vesele, to naj bo Čehom še v zadnji urri resen memento!

Bolgarija in Rumunija.

Konflikt med Bolgarijo in Rumunijo še ni poravnani. Zadnje vesti iz Sredca in Eukarešta nikakor niso ugodne. Vlad očitata druga drugi, da se pripravlja na vojno. Bolgarska vojna uprava je res zbrala ob Dunavu že dokaj čet in sklicala celo vse rezerviste. A tudi Rumunija je ukenila že marsikaj, česar bi v normalnih razmerah ne storila. Knez bolgarski se je vrnil pred dočlenim časom iz letovišča v Sredec, kar je tudi značilno za nezdrave razmere. Vendar pa se menda vojne ni bat, ker Bolgarija nima denarja, ter so notranje razmere tako žalostne. Bolgarski listi napadajo rumunsko vlado ter ji očitajo, da bi rada odtrgala kos Bolgarije, rumunski listi pa trdijo, da je sam knez Ferdinand v zvezi z makedonsko-bolgarsko mafijo. Bolgari trdijo, da so Rumuni vsemu slovanskemu sovražni, Rumuni pa trdijo, da je irredenta v Dobruči sad bolgarskih vladnih agentov. Tako je napestost na obeh straneh velika, toda do vojne menda vendarle ne pride, kajti vpliv Avstro-Ogrske in Rusije je na Balkanu takoj velik, da do skrajnosti ne bo smelo priti. Tisto pa je menda že res, da knez Ferdinand nima v svoji deželi nobenih iskrenih pristašev več, ter da je tekom 13 let svoje vlade združil vse stranke proti sebi.

Turki in Armenci.

Šele sedaj je dospela v Evropo vest o strašnem masaku v turškem kraju Spanghank. Ali paša, turški poveljnik Bitlisa, je pridrl z bataljonom pešcev in s polkom kurdskega konjenika v Spanghank, ker so se ondi baje skrivali armenski revolucionarci. Vsi prebivalci — razen osmerice, ki se je rešila — so bili masakrirani in Spanghank požgan in porušen. Okoli 300 ljudi je padlo pod sabljami in bajonetni divjaški Turkov. Potem pa so šli ti cesarski morilci in toljavili še v kraju Eghart, Tzorer in Khedan, kjer so morili in plenili. A kaj je storila turška vlada, da kaznjuje svoje roparske vojake? Nič! Šele na energični poziv ruske vlade je bil odstavljen Ali paša, ter sta poslana v Spanghank dva uradnika, da vse aféro preiščeta. Seveda bo sad te preiskave ničev. In vlasti, in Evropa in javno mnenje? Umor 300 kristjanov, teh žrtev divjaških vojakov sultana ni povzročil nikake maščevalne ekspedicije, in tisto časopisje, ki se topi sedaj v humaniteti in človekoljubju ter pridigne ogorčeno osvetno vojno proti Kitajski, molči. Sultan bo v kratkem praznoval 25letnico svoje prežalostne, krvavih zločinov polne vlade, in evropski suvereni mu bodo čestitali prijateljsko!

Buri in Angleži.

Nekateri listi menijo, da se je vršila te dni ali pa se še vrši med Robertsom in Botho velika in odločilna bitka. Ker je Dewet zopet utekel, se je Roberts iznova obrnil proti Bothi, ki stoji že par mesecev vzhodno Pretorije. Parkrat so se Robertsu operacije proti Middelburgu, Belfastu in Lydenburgu že korenito izjalovile, a sedaj poskuša svojo srečo zopet zlasti zategadelj, ker je republika Oranje, odkar je bil Prinsloo pri Fouriesbergu ujet, Burov malone prazna ter so glavni oddelki Burov v Transvaalu. Operacije proti Bothi so se prav za prav začele že 28. julija s tem, da je general French zasedel Middelburg. Po dolgem premoru so tudi Bullerjevi oddelki začeli operirati proti Bothi ter okoli 21. avgusta dospeli 15 milij južno Belfasta. Buri so zasedli hribe vzhodno Belfasta pri Dalmanuthi in Machadodorpnu. Čete Pole-Carewa so se že minolo soboto zapletle z Buri v boju, in odtlej se vrši med topničarstvom Burov, Pole-Carewa in Bullerja huda bitka. Kakor je sporočil Roberts iz Belfasta 26. t. m. ponoči, so se Buri jako uspešno branili. Topov imajo veliko, med temi celo tri "dolge Tome". Njihove pozicije so za Angleže zelo neugodne. Buri streljajo tako daleč in dobro. Baje pa štejejo burski oddelki le 8000 mož, angleški pa 30 000. Botha se bo moral pač umakniti proti Lydenburgu in Buschveldtu. Vojna se bo nadaljevala tudi potem, če bo Botha premagan, kajti Dewet in Delarey imata še dosti vojaštva, da moreta delati Robertsu še nadalje težave. Jako

važno vest pa je poslal Roberts 27. t. m. iz Belfasta. Poroča namreč, da so Buri 26. t. m. od treh strani zgrabili Winburg, a da sta jih generala Bruce in Hamilton z veliki izgubami — odbila, pri tem pa sta ujela generala Olivierja s tremi sinovi: Olivier je med najgenialnejšimi vodji Burov in njegov beg od Weppenerja do Winburga med oddelki lovečih in angleških generalov je prav tako sijajno operacijsko delo kakor beg Deweta. Izguba Olivierja bi bil za Bure hud udarec!

Dopisi.

S Krke. 28. avgusta. Našemu županu se menda kar po glavi meša, odkar je mnila zlata maša. Na to kaže njegov dopis v 194. štev. "Slovenca". Najprvo se spravi nad "Narodove dopisune" ter jih predstavlja svetu, kakor je predstavljal svoje "petere odbornike" in izročeval novi "Misale" župniku na dan zlate maše. Prvemu pravi, da je gluhi, menda zato, ker noče poslušati in ubogati župnika, da bi "Naroda" več ne naročal. Toda župan, vi pa preveč slišite, saj pišete, da je bil najet skripcia v "kolovodjevi" gostilni — kar je gola laž. Ali veste kako se imenuje človek, ki laže in obrekuje? Fantje so zapeli nekaj narodnih pesmi, o kaki godbi ni bilo ne duha ne sluha. Sram vas bodi, da tako spodkopavate tla tem trem možem; zlasti prvemu bi radi škodovali, kjer bi mogli. Kaj ne, kako radi bi 21letnega mladeniča pripravili ob gostilniško obrt? Povsed de late na to. Na kompetentnem mestu ste se izjavili, da se mora ta gostilna opraviti, da bode ena žganjeptitica manj na Krki. Kaj ne, najrajsi bi napravili kon sumno društvo! In to bi tudi storili — samo eno vas zadržuje. Trgovca R. je vaš kolovodja, kateri je prišel, ni dolgo tega, v naš kraj, in napravil tu svojo kupčijo. Najprvo je imel samo prodajalno, sedaj pa, ko je klerikalni občinski odbor, mu je ta iz posloval tudi gostilniško obrt. In sedaj je tam največja šnopsarija, kjer se pretiči največ jeruša, in pri frakljih jeruša premlevajo občinski odborniki občinske zadeve, in prepevajo ter se "blaže" "svete" device in devičniki. K R. zahajajo najzadnji pjianci in pjančki in hribovske babe pit ob nedeljah in praznikih jeruš in rozoljo. Okolu nobene gostilne po Krki se ob Gospodovih dneh tako ne vlačijo okolu oglov, pijanci, kakor se vlačijo tam. Pa naj reče kdo, da to ni res? In ko bi bili oni večer pili fantje v R. gostilni, bi vi tudi ne bili leteli za njimi. Ker ste pa jezni, da je še večina fantov, ki niso devičniki, ste jo udrli prav po barbarsko za njimi. Dalje pišete tudi: "Ti mladiči župnikovih dobrotni ne poznajo, ker so komaj luč sveta zagledali, ko je župnik že v fari bil". O teh dobrotnah bi pa največ zamogli povedati akti c. kr. okrajne sodnije v Zaticini in c. kr. okrožne sodnije v Novem mestu, katerih mislimo, da ni malo število. "Kar sledi potem, ni me volja odgovarjati" pišete. Radi verujemo. Trgovca R. najbrž še skele udarci, ki jih je bil skupil takrat, drugi ste pa slišali tako lepe, da smo le trdim — kmalu jih ne boste pozabili. Pa resnične, resnične ste zvedeli, kaj ne! To bi vas tudi rad vprašal, koliko fantov ste imeli, da so mlaje postavljali? Županov sin je bil, pa dva pastirja, ki so v Marijini družbi in nobenega več, drugače, če štejete tudi vdovce k fantom? Mogoče. Kaj ne, c. kr. okrajno glavarstvo tudi pozna vaše budlosti, vam ni "izpolnilo želje" pismene. Vi ste se v tem slučaju ravnali po evangeljskem prijatelju. Najeli ste voznika in se o polnoči peljali po orožnike, kaj ne? In kako s kislom obrazom ste se morali vrniti brez orožnikov nazaj. Toliko vam za odgovor; vsemu ne moremo odgovarjati, ker bi potem dopis preveč narastel, in moramo posvetiti še družemu. Lansko leto v jeseni je odšel s Krke kaplan Štrukelj v Šmartno. Pet let je bil pri nas, in je v tem času napravil veliko razprtij in sovraštva. Dobili smo novega kaplana; prišel je kot novinec na Krko. Sprvega smo ga bili sploh vsi jako veseli. Toda kako smo se motili. Sedaj je postal pravi fanatik, da ga ni kmalu tacega. Že v več pridigah je napadal narodno časopisje, zlasti "Narod" in "Rodoljuba" in pa one, kateri te liste bero in naročajo. Prav posebno pa si je dal duška minolo nedeljo in pozival v boj vse može in devičnike proti liberalcem in brezvercem, češ, "ali bode res ta peščica

vladala po naši župniji"? K sklepu je povabil za prihodnjo nedeljo vse može v kranj, da se zapišejo v Marijino družbo in molijo za župnika, ker se piše o njem po časopisih. Upamo, da veliko se jih ne bude uvedlo na njegove limanice. Če se nekaj hribovcev, prosti jim. O teh Marijinih družbah bo treba še marsikatero spregovoriti, da bo svet zvedel, kako se z njimi terorizira prosti ljudstvo, sedaj že skoro po vsej deželi, posebno pa pri nas.

Prvi, drugi, ali pa tretji — ?

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 29. avgusta.

Osobna vest. Računski svetnik pri računskega oddelku dež. vlade v Ljubljani, gosp. Fran Bregant, je imenovan višjim računskim svetnikom in predstojnikom istega oddelka, revident tega urada gosp. Jos. Modic pa rač. svetnikom.

Poštni asistent v Ljubljani, gosp. Ivan Podgornik je premeščen na Dunaj. — Častno občanstvo je podelila občina Borovnica ondotnemu nadučitelju g. Fr. Paplerju in to v priznanje zasluga, ki si jih je pridobil za šolo in občino. To zasluženo odlikovanje je podelila občina g. Paplerju povodom 25letnice njegovega učiteljevanja, ki jo bode praznoval dne 5. septembra.

Andrej grof Schaffgotsch imenovan je dvornim svetnikom pri c. kr. dež. vladu v Ljubljani. Njegovo imenovanje je velevažno, ne toliko radi poslov, koje bo sedaj prevzel iz rok gospoda pl. Schermerla, temveč radi prihodnosti. Prej imenovane posle mu ne bo teško opravljati, ker je gospod grof, kakor znano, jako veden in prav marljiv uradnik. Tudi je v jeziku in pisavi slovenščine popolnoma zmožen, tako da mu v tem pogledu ni ničesar očitati. Kar pa se tiče bodočnosti, gojimo svoje skrbi. Če je Schaffgotsch dal slovo odličnemu mestu v ministrstvu, ni tega storil radi poniznega dvornega svetništva v Ljubljani. K nam pride kot nekak designiran naslednik deželnega predsednika, če bi se temu kaj človeškega pripetilo, to se pravi, če bi baron Hein bil vržen od spodaj na zgoraj. Govori se, da je namestnik Killmannseg poplačal že skoraj vse svoje dolgove, in zategadelj se lahko pripeti, da se nekega jutra poveri Andreju grofu Schaffgotschu vodstvo deželnega predsedništva v Ljubljani, na kar postane prav hitro resnični deželnji predsednik. Za ta slučaj pa se bojimo, da dobimo klerikalnega vladnega načelnika, kar bi naše javne razmere hipoma poostrolo do skrajnih mej. Znano je, da sta grof in njega gospa soproga tako religiozna. Proti religioznosti nimamo ničesar, samo tedaj bi ugovarjali, če bi se iz religioznosti v zasebnem življenju rodilo klerikalno mišljenje v javnem delovanju. Tedaj pa bi se grof Schaffgotsch prav kmalo prepričal, da Kranjska ni Tirolska, in da je ves ta hrup, ki ga sedaj govita škof in dr. Šusteršič po kronovini, več ali manj prazno bobnanje, ki imponuje starim, bisteričnim ženskam, pa drugemu nikomur ne! Zategadelj pričakujemo, da grofa Schaffgotscha, ki je bistra glava, njegova religioznost ne bude pritirala v kako napočno pozicijo, v kateri bi itak kmalo opešal. Če bo kot dvorni svetnik objektivno premotril razmere v deželi, se pač kmalo prepriča, da je resnica, kar pišemo, in da je v kronovini sicer obilo smrdljivega klerikalnega dima, pa malo čistega klerikalnega plamena!

Poučna propoved na Igu. Znano je našim čitateljem, kaka se je zgodila županu v Pijavi gorici g. Jamniku, ko je prišel za botra otroku svojega brata. To pa ižanski duhovščini še ni bilo dovolj. Zadnjo nedeljo se je namreč ta slučaj razpravljal na prižnici. Oznanilo se je, naj vzamejo ljudje za botre le take ljudi, ki niso premožni, češ, tisti, ki kaj imajo, ne hodijo ne k spovedi, ne k obhajilu. Če bi na Igu bilo tako, kakor v raznih drugih farah, koder se mora tudi za krst plačati, bi se gotovo ne bilo to oznanilo, ampak bi se vpilo: Prizanašajte revežem, boter naj bo le tisti, ki ima kaj pod palcem. Toda na Igu se za krst nič ne plača, in zato neče duhovščina imovith botrov. Ljudje jih bodo seveda še zmerom iskali, saj njim ni pomagano z botri, ki nič nimajo, če tudi gredo vsak teden k spovedi in k obhajilu. Kako strastno in hujskajoče se je v nedeljo govorilo v cerkvi, vidi se iz tega, da je dotični duhovnik baje rekel: g. Jamniku

se sme brez greha ukrasti kacih 20 000 gld. To so lepi nauki, kaj? Taka je božja beseda, ki se časih po naših cerkvah oznanja!

— **V znamenju blagoslovjene kuhinice.** Iz Rovt nad Logatcem se nam piše: Le redkokedaj se sliši kak glas iz našega kraja. Ljudje po božjem svetu go tovo mislico, da mi Rovtarji uživamo prav rajsko življenje. No, ne rečem, da se nam godi ravno prehudo, živimo — kakor ravno nanese prilika: dobro in slabo. Drugače prijetno je pa življenje za zidovjem našega župnišča; uprav idilično je to življenje — recimo, je bilo, dokler ni prišla nevihta ter malo razpihala ... Že dolgo so si ljudje po Rovtah in tudi po okolici šepetal novico, da je slavna rovtarska farovška kuharica vsled svoje intervencije pregnala našega kaplana Petra. Ta naš kaplan, pristavimo le, da je star 58 let, je med ljudstvom, in to ne le v Rovtah, ampak tudi daleč naokoli, po vsej okolici zelo priljubljen. Ne roji mu po glavi ona politika, ki jo prazijo in en gros razpečavajo iz škofije. Zaveda se, da je duhovnik — in kot tak je vse hvale vreden, toda ne le kot duhovnik, tudi kot človek je fin, v družbi prijeten, zaben. Gonje naših duhovnov je obsojal vedno in jih še strogo obsoja — in ravno to dejstvo mu je nakopal jezo našega knezoškofa, da mu vzliz njegove starosti — 58 let — ne podeli svoje župnije. V Rovtah je bil torej tudi kaplan, in kot tak je moral biti pokoren dokaj mlajšemu župniku, toda ne le temu, tudi kuharici bi moral biti pokoren ter ji zjutraj in zvečer poljubljati roko. Ker se je pa zavedal svoje osebne časti, ni storil tega, in ker je tu pa tam tudi obsojal intimno prijateljstvo našega župnika s kuharico — katere prijateljstvo, to bodo povedano le mimogrede, je spravilo tudi župnikovega očeta iz farovža — si je nakopal pogubnosno jezo te kuharice. In kuharica je rekla, gospod župnik, ali gre kaplan iz Rovt — ali pa jaz. Sveda, to bi bilo grozno! In tako se je naznalo knezoškofu, da naš kaplan razsaja itd. po župnišču — in škof je verjel, verjel torej kuharici, kapituliral pred kuharico, ter prestavil našega kaplana tja doli nekam v Kočevje. Sliši se pa, da naš kaplan tja ne gre, kar ima popolnoma prav ... Tako se vidi, da ima Bonaventura strah pred kuharicami, da tem bolj verjame, nego že starejšemu, vzglednemu duhovniku, kar priča, kako daleč smo že prišli. Morda dobimo kmalu v naši škofiji tudi svet kuharic, ki bode odločevali o usodi onih duhovnikov, ki so vzliz zdaj vladajoči pogubnosni struji obranili svojo zavest.

— Prostovoljno gasilno društvo z Viča in Glinic priredi v nedeljo, dne 2. septembra povodom blagoslovjenja razširjenja gasilnega hrama in nove brizgalne v spomin 50letnice vladanja Nj. Vel. cesarja Franc Jožefa I. slavnost z naslednjim vspredom: 2. Ob 2. uri popoldan zbiranje in vsprejem gasilnih društev na prostornem vrtu g. Trauna na Glincah. 2. Ob 3. uri skupni odhod k blagoslovjenju hrama in brizgalne. 3. Skupni odhod k ljudski veselicu na vrt g. Trauna na Glincah, kjer bodo petje, srečkanje, Šaljiva pošta, tehtanje, ples itd. ter prosta zabava. Pri slavnosti sodeluje s prijaznostni tamburaški in pevski klub "Krim" viško glinške čitalnice in svira godba. Vstopnina 10 kr. Gasilci v uniformah prosti. Čisti dohodek namenjen je v pokritje društvenega dolga, in se preplačila hvaležno sprejemajo.

— **Cesar na Goriškem.** Poroča se, da pride cesar mej 20. in 24. septembrom v Gorico na slavnost 400letnice združenja Goriške in Gradiščanske s habsburško monarhijo.

— **"Vranska Vila".** Piše se nam: "Slovenčevi" notici z dne 25. t. m. pod nadpisom: "Cesarjev rojstveni dan na Vranskem" odgovarjam sledeče: Slovensko pevsko društvo "Vranska Vila" je istinito predilo združeno s požarno brambo na ta večer bakljado po trgu in pelo g. županu kot načelniku občinske oblasti. Da bi pa predsedništvo "Vranske Vile" bilo pripravljeno jedni ali drugi osebi do županiškega stolčka, ni resnica, ker je društvo po pravilih nepolitično, in kot tako tudi pri zadnjih volitvah niti za liberalno, niti za klerikalno stranko agitovalo ni! — Slovensko pevsko društvo "Vranska Vila", dne 26. avgusta 1900. — **Predsednik:** Karl Schwentner.

— **Iz Semiča** se nam piše: Pri nas imamo s šolami res pravi križ, kakor je že v petek dokazal dopisnik iz Bele Krajine.

Komaj se nam je posrečilo, da smo dobili na Štrekijevcu stalno učiteljstvo; v Šemču je že dolgo prazno mesto druga učitelja, tako da morata poleg nadučitelja poučevati dve učiteljici; na Črešnjevec pa sploh ni mogoče dobiti učitelja, dasi leži nova šola jako ugodno. Da se učitelji tako umikajo Beli Krajini, gotovo niso krive krajevne razmere, ker tako lepih krajev je malo na Slovenskem, ljudje so jako prijazni in postrežni in živeti se da jako poceni (na primer kg govedine 36—40 kr., kg teletine 44—48 kr.) Najbrž so gg. učitelji napačno poučeni in s tem jih zagotavljamo, da so vsi pomisleki neosnovani. — Šemč je skoraj največja in najpremožnejša vas v Beli Krajini. Že dolgo se ugiblje, kako bi se dala trirazrednica razširiti v štirirazrednico. Pa vsi poskusi so se doslej izjalovili, niti kaj, ker se upirajo ne razsodni kmetje sami in se boje novih davkov, nekaj, ker nas ne podpirajo odločilni krogri. V par letih so sezidali šoli na Štrekijevcu in na Črešnjevcu in tako zožili delokrog semiške trirazrednice, in zdaj hočejo cepiti še dalje. Obeta se nam nova šola v Rožnem dolu, poldrugo uro od Šemča, čemur moramo odločeno ugovarjati v interesu cele občine Rožni dol je mala vas na meji kočevskega teritorija, ljudje govore neko mešanico kočevščine in slovenščine, okolica je hribovita in dolgočasna, šola bi stala na samem sredi grmovja, niti v vasi ne. Kdo bo zidal novo šolo mali vasici, par otročajem? Kdo pojde v samotno grmovje, če niti na Črešnjevec ni dobiti učitelja? Šola bi stala prazna, in denar bi bil popolnoma zavržen, za tisti denar lahko dobimo v Šemču lepo štirirazrednico, ki bi bila v kulturnem oziru neprecenljiva dobrota za ves okraj. A kako je vendar to, da se potegujejo za šolo v Rožnem dolu celo vladni krogri? V obližju stanujejo Kočevarji, to je vse in radi bi nam vtihotapili drugo „šulfrajnsko“ šolo, kakor imamo Belokranjci jednože v Majerlu blizu Črnomlja. Pozor torej narodni krogri! — Letos imamo še precej dobro letino. Pridno nasajamo novo trtje, in nekateri bodo imeli že letos precej novega vina. Jabolk in hrušk je obilo, okoli Črešnjevca, Krvavčjega vrha in Metlike so tudi slive jako polne, kakor že več let ne. Točes letos še ni bilo, torej se je streljanje na oblak izvrstno obneslo. Vse bi bilo še dobro, samo ko bi bilo dovolj delavcev, pa vse sili v Ameriko in niti za drag denar ni dobiti koristnega delavca.

— Za Slomšekovo ustanovo je daval ponikovljanski rojak gosp. Radoslav Marzidovšek, c. in kr. vojaški duhovnik v Mostaru 100 kron. — Gosp. Oroslav Dolenec, hišni posestnik in trgovec v Ljubljani pa 10 kron.

— Iz Velenja se nam piše: Dne 2. septembra t. l. ob 3. uri popoldan priredijo Šaleščani na sejmišču v Škalah pri Velenju slavnost o priliki odkritja spominske plošče dr. I. Kranju, učenjaku, pravniku-pisatelju, vseučiliškemu profesorju ob 25letnici njegove smrti. Zanimanje za to slavnost je veliko; svoje prijazno sodelovanje so obljubila vsa celjska narodna društva; „Celjski Sokol“ se vdeleži veselice korporativno z zastavo, in nastopi s telovadbo. Na mnogobrojno vdeležbo vabi pripravljalni odbor.

— Izlet na Mrzlico. Kakor že zadnji omenjeno, vrši se dne 30. t. m. izlet na Mrzlico pri Žalcu. Odhod ob pol 8. uri. Izletniki lahko pridejo iz Hrastnika, Trbovelj, Laškega in Žalca, jestvilo vzame vsaki sabo, za pijačo se bode skrbelo.

— Korošec-korenjak. „Pl. V.“ poča: Otvoritve češke koče se je udeležil tudi pri prost koroški Slovenec iz Podlibelič v Podjuniški dolini, imenom Pušl. Po slavnostni otvoritvi (opoldne) se je mož sam napotil po strmi Frischaufovih stezi na Mlinarsko sedlo in na Grintovec. Ob 6. uri zvečer je bil zopet pri koči ter je šel po kratkem odmoru na Jezersko. Ta tura je tako težavna, in ima mož že 60 let.

— Stare poštne znamke in dopisnice, katerim se je bil rok veljavnosti podaljal do 1. septembra, izgube s tem dnem veljavo. Opazujamo torej vse one, ki bi utegnili imeti še kaj tacih starih dopisnic (po 2 krajc.) ali znamk, da jih vporabijo do imenovanega dneva.

— Biciklist s „kravjo lehtirno“ je strašil včeraj ponoči po ljubljanskih ulicah. Mož se je vračal pozno z dežele domov ter si menda izposodil veliko svetilko, katero je prav primitivno privezel na svoje elegantno kolo. Vzbujala je s svojo eminentno lučjo in z ropotom občno pozornost. Prak-

tični kolesar se ni dosti zmenil za to, ter jo lepo kuril proti svojemu domu.

— Trije računski podčastniki so po noči pri gradbi Franje Jožefovega mostu sneli svetilko in odšli z njo po sv. Petra nasipu. Policej jih je ustavil in primoral, da so nesli svetilko nazaj. Jeden je dejal, da ima še vse svoje reči „zapokati“, in da nima nič luči, in zato je vzel svetilko z lučjo, katero pa bi bil zjutraj nazaj prinesel. Policej tega ni verjel.

— Pobegnil je včeraj popoludne od košnje na travniku pri prisilni delavnici prisiljenec Joh. Stockmayer iz Harbacha na Zgornjem Avstrijskem.

— Jabolka sta kradla dva jermenska vajenca z vrta Ivana Goričana na Poljanski cesti št. 24, pa sta bila zasačena. Jednega je odpeljal policej na rotovž.

* Friderik Nietzsche umrl. V Weimarju je umrl 25. t. m. dopoludne vsled kapi znani nemški filozof Friderik Viljem Nietzsche. Rojen je bil 1. 1844. v Röckenu pri Lützenu kot sin protestantskega pastora. V njegovih žilih je tekla poljska kri, saj se je pisala njegova družina včasih Nietzsky. Komaj 25 let star, je bil Nietzsche na vseučilišču v Baselu profesor. L. 1870. se je vdeležil vojne kot prostovoljen strežnik bolnikov, a padel je s konja ter svoje itak šibko zdravje podkopal za vselej. Leta 1879. je izstopil iz državne službe ter živel poslej pri svoji požrtvovalni sestri, deloma v Italiji, deloma v Sils Maria v Zgor. Engadinu. Njegovi spisi obsegajo 12 zvezkov. Nietzschejev vpliv na sodobno mišljenje modrošlovcev in leposlovcev je bil izredno velik. Njegovi spisi so pisani v sijajnem slogu in z živim temperamentom. Od 1. 1889. je bil blazen. Prebil je dalje časa v blaznici v Jeni, potem pa se vrnil v hišo matere in sestre v Naumburgu. Jako zanimivo je bilo razmerje med Nietzschejem in komponistom Wagnerjem. Bila sta si dolgo vrsto let najboljša prijatelja ter sta slavila dela drug druzega. Potem pa sta se sprla ter se napadala kot najhujša sovražnika. Nietzsche je hotel biti tudi velik glasbeni kritik, a Wagner, nestrpen veljak, mu je to zameril. O Nietzscheju in Wagnerju je narastla že cela literatura. Životopis Nietzscheja je izdal njegova sestra v treh zvezkih.

* V samih srajcah na božjo pot. Naprzod* poroča, kako romajo k sloviti galiski Materi božji na Kalwary. Kapelica čudeža povzročajoče slike Marije stoji na hribu. Ko dospo romarji do vznosja hriba, se slečajo do srajce in tako oblečeni plezajo možje, žene, mladeniči in mladenke skupaj navzgor. „Naprzod“ poroča, da ti kmetiški romarji ne diše lepo, a vendar prihaja ob vsakem romanju mnogo moških gledalcev, kajti romarice so sicer katoličanke, a so vnete tudi za paganskoga boga Amorja. No, tudi romarji ne časté le device Marije, nego tudi pagansko Venero. Romanja se udeležuje tudi škof in mnogobrojna duhovščina. Ker ni na hribu nič hiš, spe romarji in romarice na prostem ali pod preprostimi lopami drug poleg druga.

* Strašna vročina v Ameriki. Po grozni vročini, radi katere so trpele vse države vzhodno Mississippija šest dni, je nastal vihar, ki je napravil okoli Newyorka ogromno škode. Vihar z raznimi katastrofami je ugnobil tudi 14 oseb, 17 pa je ranjenih. Poperčna temperatura je bila 96° F, včasih pa je kazal termometer celo 108° F. Radi solnčarice je umrlo v Newyorku 49, v Chicago 97 in v drugih mestih 65 ljudi. A tudi umrljivost je postala vsled vročine mnogo večja. Tako umrje v Chicagu navadno vsak teden okoli 500 oseb, v tednu silne vročine pa 900. Bolezni so se tako razširile. A tudi žival je trpela. Samo v Chicagu je poginilo 800 konj.

Književnost.

— „Planinski Vestnik“ ima v 8. št. to vsebino: Slavnostna otvoritev in blagoslovitev češke koče na Ravneh. — Logarjeva dolina. Spisal Fr. Kochek. — Potovanje na severni rtič (kap). Spisal notar Ivan Plantan. — Društvene vesti. — Razne vesti. — Pl. Vestnik stane za nečlane planinskega društva 4 K, za dijake 2 K 40 h, člani ga dobivajo brezplačno.

— Jezuitska propaganda u Hrvatskoj. (Rieč hrvatskemu narodu.) Napisao Hrvatko Hrvatović. Zagreb 1900. Tiskom F. Fišera, naklada piščeva. Pred nekaj tedni smo tudi mi sporodili, da se naselé

Jezuitje v Zagrebu, in da ustanove tam internat, združen z gimnazijo. Pričujoča brošura je odločen protest zoper naselitve jezuitov v Zagrebu, in opozarja hrvatski narod na nevarnost, ki mu preti, če se zanese v Zagreb „crno sjeme Lojolovo“, kakor se je izrazil veliki hrvatski pesnik Preradović. Brošura navaja razna dokazila, kako jezuitja sovražijo hrvatski narod in Slovane sploh, ki jih imenujejo „barbarske smeti“, in navaja drastične slučaje, da širijo jezuitje nemoralnost. Leta 1871. so morali jezuitje skrivaj pobegniti iz Požege. Tam so imeli internat, v katerem so z dijaki, ki so jim bili izročeni v vzgojo, uganjali vsakovrstne svinjarje. Ravnatelj tega zavoda, jezuit Pregel je bil vsled teh svinjarjev obsojen na tri leta težke ječe. Iz sličnih vzrokov so morali 1. 1887. jezuitje bežati iz Dubrovnika, kjer so imeli škofov konvikt v rokah, a leta 1893. so morali bežati iz Zadra, in to vsled otožb, ki so jih proti njim javno dvignili njihovi učenci. Zdaj imajo jezuitje v hrvatskih deželah samo jeden samostan. Ta je v Kraljevici. Kaj ti ljudje tam počenjajo, se vidi iz tega, da so provzročili pri zadnjih volitvah v Bosiljevu revolto. Kmetje so hoteli ubiti lastnega duhovnika. Orožniki so morali streljati mej ljudstvo, in če se prav spominjam, je bilo tedaj ubitih več ljudi. Brošura pravi, da je neki jezuit iz Kraljevice nahajkal ljudi tako, da so hoteli svojega domačega mašnika ubiti. — Knjižica je tako zanimiva in poučna in je le želeti, da bi Hrvatje uvaževali pisateljeve spomine.

Telefonska in brzjavna poročila.

Dunaj 29. avgusta. Glasilo posl. dr. Pacaka prinaša v današnjem listu pod naslovom: „Odločitev se bliža“ naslednjo z nenavadnimi črkami tiskano vest: Iz najzanesljivejšega vira čujemo, da se bliža odločitev, in da se v dnevih od 1. do 10. septembra zgode velevažne odločbe in velika prenečenja.

Praga 29. avgusta. „Politik“ prijavlja danes dopis nekega slovenskega državnega poslanca, ki pozivlja Čehe, naj odnehajo od obstrukcije, češ, da se s tem morda razbije nemška Geheimbürgschaft.

Rim 29. avgusta. Čim bo žalovanje po kralju Umbertu končano, obiščeta kralj in kraljica berolinski in petrograjski dvor.

Rim 29. avgusta. Na podlagi izkazov preiskave proti Bresciju je bil podprefekt v Monzi suspendiran od službe in od plače.

Milan 29. avgusta. Danes se je začela obravnavo zoper morilca kralja Umberta. Prostor pred justično palačo se je že ob petih zjutraj premenil v vojaški tabor. Zbranil je tam 19 policijskih nadzornikov, 180 redarjev, 90 orožnikov, dva oddelka konjenikov in 150 infanteristov, tako da je popolnoma nemogoče, da bi se mogli zgoditi kaki izgredi. Odvetnik Merlino je davi dospel sem in se zjutraj dolgo razgovarjal z Brescijem. Obravnavo se je začela ob 8. uri z izzrebanjem potrošnikov. Občinstvo z žurnalisti, ki so došli z vseh strani sveta, je moralno inej tem ostati na dvorišču, kjer je napravljen poseben brzjavni urad. Zagovornik Merlino je predlagal, naj se obravnavo radi neke formalne napake odgoditi, kar pa je sodišče odklonilo. Ob desetih dopoludne se še ni bila začela obravnavo.

Milan 29. avgusta. Ko je bil Bresci pripeljan v sodno dvorano, je ostal docela miren ter se oziral po porotnikih. Obtožnica, ki se je prečitala, je dolga, a ne obsegajo nič posebnega novega, Bresci se je pred atentatom na kralja Humberto vadil v streljanju s tem, da je streljal na deske. Krogle za atentat je prej poostril, radi česar so bile tem nevarnejše. Vse kaže, da je ravnal Bresci z jasnim razumom in s trdnim namenom kralja ustreliti. Prič je 16. Bresci je odgovarjal na vsa vprašanja tega. Dejal je, da je dozorela v njem misel na atentat že takrat, ko je slišal o dogodkih v Siciliji in v Milanu. Skrivcev nima nobenih, nego je postopal sam, brez svetovalcev. Tudi tega ne

taji, da se je vadil streljati. Ustrelil je kralja 3krat v daljavi 3 m. Porotnikom se je pokazal Brescijev revolver in deske, na katerih se je vadil streljati. Ob polu 1. se je obravnavava prekinila.

London 29. avgusta. Trije večji oddelki Burov so se pojavili med Bethlehemom in Senekalom. Roberts javlja, da so izgubili Angleži 26. t. m. 5 mrtvih in 56 ranjencev. Zlasti je trpel oddelek Bullerja.

London 29. avgusta. Iz Belfasta se poroča, da so Angleži pregnali Bure z višav na južni strani železnice, od koder so lahko na angleške čete streljali, toda v dolinah tistih gora se nahajajo še manjše burske čete in so te Angleži prisilile, da so svoj train morali umakniti.

London 29. avgusta. „Reuter Office“ javlja z dne 21. t. m. da so 3 ruske kompanije, ena japonska in ena američanska preiskale cesarski park južno Pekina, a niso našle nobenega Kitajca. Poletno cesarsko palačo stražijo Japonci. Zimsko palačo hočejo Rusi porušiti. Marš združenih vojev proti jugu se začne v kratkem. V Pekinu ostane večja posadka.

London 29. avgusta. Iz Amryja se poroča, da je prišel tja japonski general Gotva s Formose in s svojo armado prevzel varstvo tuje kolonije. Kitajci so začeli mesto zapuščati.

Washington 29. avgusta. Vlada je ameriškim zastopnikom pri velesilah naročila, naj poizvedo, kako politiko, da hočejo napram Kitajski zastopati in če smatrajo Lihungčanga pooblaščenim voditi mirovna pogajanja. Zdaj so došli dotedni odgovori. Glede prihodnje politike napram Kitajski ni nobena velesila ničesar izjavila, da, še namignila ni ničesar. Rusija in Angleška sodita, da je Lihungčang pooblaščen voditi pogajanja, dočim pravi Nemčija, da se z njim na noben način neče pogajati.

Poslano „Slovencu“.

(Dalje.)

Meni v izgled postavljeni domači zgodovinar g. S. Rutar, piše v knjigi: „Beneška Slovenija“ na str. 114. tudi kaj o tej kolonizaciji po akvilejskih patriarhih in omenja Karola Velikega in njegove naslednike. Od strani 114—148 te knjige zavpisuje g. Rutar te patriarhe in vpliv Nemcev, nemških cesarjev na te cerkvene mogete. Na strani 118 te knjige navaja gosp. Rutar nekaj nemških naših grajsčakov in dostavi: „Zgodovina teh gradov je zelo zanimiva in sega globoko v vse javno življenje akvilejske patriarhovine.“ Ali na strani 117: „Nemški cesarji so skrbeli za to, da so prišli na patriarški prestol kolikor mogoče njim udani cerkveni knezi, torej taki, ki so bili večinoma nemškega pokoljenja.“ On navaja imena teh nemških patriarhov in pravi: „Gotovo pa tudi niso pozabili svojih najbližnjih sorodnikov, nego preskrbeli jim dobra posestva na tej strani Alp.“ Kranjsko so dobili ti patriarhi leta 1077, 1093, Istro 1200, 1228. Torej deželni zgodovinar: „od oglejske strani Slovencev niso germanizovali!“ — Nekaj podatkov so temu zgodovinarju, kakor Luschina, o katerem prej ni vedel ničesar, drugi prinesli in s tem, kar je zajel sam tu in tam, nastopa bahato, kakor zamore le po Hertlingu „der Bettelstolz des katholischen Priesters“.

Akvilejski patriarhi so bili seveda jednaki deželnim knezem in zato „Lehensherrn“, ki so oddajali grajsčinska gospodarstva posvetnjakom. Tisti slavni Henrik IV., ki je šel v Canosso, je podaril temu patriarhatu to ubogo „Carniolo in Marchio“. Ali naj omenjam Czörniga, ki tudi tako lepo riše gostovanje Nemcev pri akvilejskih patriarhih! Dosti je za danes o teh patrohnikih. Drugikrat pridem še z njimi, ko na pravim proti njim otožbo, da so Oglej zapravili, ki bi bil v pravih rokah postal veliko slovensko pristanišče, kakor je pod Rimljani bil rimsko.

3. Jaz duhovske jurisdikcije brižinskih škofov nisem omenil nikjer. To spravlja moj kritik brez povoda v debato. Ali imeli so posvetno jurisdikcijo na svojih velikih posestvih na Gorenjskem, Dolenjskem in Štajerskem. Patriarh Gregor iz Akvileja (1257) jim jo je podelil. (Dimitz I str. 173)

(Dalje prih.)

Darila.

Za družbo sv. Cirila in Metoda so darovali prijatelji pokojnega g. Alojzija Umberger-ja mesto venca na njegovo krsto 30 K. Živel!

Za fotografijo za amatérje. Priznano izborne fotografične salonske in popotne aparate, nove neprekosene momentne ročne aparate, kakor vse fotografične potrebuščine ima A. MOLL, c. in kr. dvorni dobavitelj, DUNAJ, Tuchlauben 9. Fotografska manufaktura, ustanovljena 1854. l. Na željo se poslje veliki ilustrovani cenik brezplačno. b (11-15)

Zahvala.

Gosp. **Vaclav Chudoba** je izročil danes županstvu v prijateljskem krogu povodom 70-letnega rojstnega dneva Njega Veličanstva cesarja v korist kamniških rewežev v hotelu g. Pišer-ja med Hrvati in Slovenci nabранo sveto 62 K.

Ravno tako je gosp. **Ignacij Tramte** izročil v isto korist čisti donesek koncerta salonskega orkestra, ki se je vršil dn. 18. t. m. v prostorih kamniškega kopališča, v znesku 40 K.

Za to velikodušnost izreka v imenu rewežev najtoplejšo zahvalo

mestno županstvo v Kamniku
dn. 25. avgusta 1900.

Luka Bergant s. r.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 27. avgusta: Marija Bizjak, gostilničarska žena, 44 let, Tržaška cesta št. 19, Brightova bolezen.

Meteorologično poročilo.

Vlakna nad morjem 306-3 m. Srednji srčni tlak 756-0 mm.

Avgust	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Predv. na
28	9. zvečer	734-8	18.2 sl. jvzhod	jasno	mm	
29	7. zjutraj	736-6	14.3 p.m. jvzh.	dež		
.	2. popol.	737-6	17.4 sl. vzvzh.	oblačno	220	

Srednja včerajšnja temperatura 20.2°, normale: 17.4°.

Dunajska borza

dne 29 avgusta 1900.

Skupni državni dolg v notah	97.60
Skupni državni dolg v srebru	97.15
Avtrijska zlata renta	117.05
Avtrijska kronška renta 4%	97.70
Ogrska zlata renta 4%	115—
Ogrska kronška renta 4%	90.45
Astro-ogrsko bančno delnice	1704—
Kreditne delnice	660.75
London vista	242.20
Nemški drž. bankovci za 100 mark	118.25
20 mark	23.68
20 frankov	19.31
Italijanski bankovci	90.40
C. kr. cekini	11.41

(1305)

Veličan Fink

mestni blagajnik

Pavla Fink rojena Pezlar

poročena.

(1732)

U Ljubljani, dne 28. avgusta 1900.

Oglasni izvleček.

Glasom odredbe oddelek 13, št. 1629, z dn. 10. avgusta 1900 namerava c. in kr. državno vojno ministrstvo razne

oblačilne in oroževalne predmete
za c. in kr. vojsko
nabaviti potom splošne konkurence.

Gledé natančnejših pogojev za to ponudbeno razpravo se opozarja na oglas, ki je bil v št. 195 dne 25. avgusta 1900 tega lista polnoglasno prijavljen.

(1701-1)

Američanski skrob na lesk

Frica Schulz-a v Hebu (Eger) in v Lipskem

zajamčeno prost vseh škodljivih snovij.

Ta doslej neprekoseni skrob se je prav izredno obnesel; ima v sebi vse za dober uspeh potrebne snovi v **pravem razmerju**, tako, da je vporaba **vedno gotova in lahka**. Zaradi mnogih ponarejanj naj se pazi na gorenjo tovarniško znamko, ki je natisnena na vsakem zavodu. **Cena zavodu 24 vinarjev**. Dobiva se v skoro vseh specerijskih in drogerijskih trgovinah in prodajalnicah mila.

100 kom. krmilnih in plemenskih prašičkov

Yorkširskega plemena odda (1729-1)
grajsko oskrbništvo Monastero pri Ogleju, postaja Villa Vicentina.

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. junija 1900. leta.

Odvod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 5 m. po noči osobni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Aussee, Išl., Solnograd, Zell ob jezeru, Lend-Gastein, Inomost, čez Klein-Reifing v Steyr, v Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 17 m. sjetraji osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Klein-Reifing v Linc, Budejvice, Plzen, Marijine vari, Heb, Francovce vari, Karlove vari, Prago, Lipko; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m. dopoldne osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 6 m. popoldne osobni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz; čez Klein-Reifing v Steyr, Linc, Budejvice, Plzen, Marijine vare, Heb, Francovce vare, Karlove vare, Lipko, Dunaj via Amstetten. Ob 7. uri 9 min. zvečer osobni vlak v Jesenice. Vrhu tega ob nedeljah in praznikih ob 5. uri 41 min. popoldne v Podhart-Kropo. — **Proga v Novomestu in Kočevje.** Osobni vlaki: Ob 6. uri 54 m. zjutraj, ob 1. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 55 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža.** Ob 5. uri 15 m. zjutraj osobni vlak z Dunajem via Amstetten, iz Karlovih varov, Heba, Marijineh varov, Planja, Budejvice, Solnograd, Linc, Steyr, Pariza, Geneve, Curih, Bregenca, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gastein, Ljubna, Celovca, Pontabla. — Ob 4. uri 38 m. popoldne osobni vlak z Dunaja, iz Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m. zvečer osobni vlak z Dunaja, iz Lipakega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijineh varov, Planja, Budejvice, Linc, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. Vrhu tega ob nedeljah in praznikih ob 8. uri 20 min. zvečer iz Podharta-Krop. — **Proga iz Novega mesta in Kočevja.** Osobni vlaki: Ob 8. uri in 21 m. zjutraj, ob 2. uri 32 m. popoldne in ob 8. uri 48 m. zvečer. — **Odvod iz Ljubljane drž. kol. v Kamniku.** Ob 7. uri 28 m. zjutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 50 m. in ob 10. uri 25 m. zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. — **Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika.** Ob 6. uri 49 m. zjutraj, ob 11. uri 6 m. popoldne, ob 6. uri 10 m. in ob 9. uri 55 m. zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih.

Podjetje brez konkurence

če solidne

agente

za prodajo novih, povsod idočih izdelkov. Višoka provizija, eventualno stalna plača. Ponudbe vsprejema **J. Klimesch, Praha** (1687-3).

(1134/II.)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(1687-3)

(